

POLITSEI- JA PIIRIVALVEAMET

Jaanus Põldmaa
Siseministeerium
info@siseministeerium.ee

Teie 18.08.2025 nr 1-7/247-1

Meie 19.08.2025 nr 1.2-4/223-2

Arvamus täitemenetluse seadustiku ning tsiviilkohtumenetluse seadustiku ja täitemenetluse seadustiku rakendamise seaduse muutmise seaduse eelnõule

Lugupeetud hr Põldmaa

Palusite Politsei- ja Piirivalveameti arvamust Justiits- ja Digiministeeriumi koostatud Täitemenetluse seadustiku ning tsiviilkohtumenetluse seadustiku ja täitemenetluse seadustiku rakendamise seaduse muutmise seaduse eelnõu kohta.

Politsei- ja Piirivalveameti (PPA) jaoks on eelnõu punktidega 1 ja 2 tehtavate muudatuste vahel, eelkõige väljapakutud lakoonilise sõnastuste tõttu, ebakõla.

Eelnõu eesmärk seletuskirja kohaselt on rakendada kohustuslikult andmejälgijat just täitmisregistri vahendusel krediidi- ja makseasutusele ehk pangasaladuse osas tehtavate päringute kuvamiseks. Seadusesse lisatakse kohustusliku eeldusena (§ 63 lg 2 täiendus) liidestada täitmisregistriga liitumiseks asutuse enda infosüsteem andmejälgija teenusega, et täitmisregistri vahendusel esitatud päringute infot isikutele kuvada. Täiendavalt lisatakse lõige 2¹, milles sõnastatakse kohustus teha kättesaadavaks krediidi- ja makseasutusele täitmisregistri kaudu päringute tegemise andmed, välja arvatud juhul, kui nimetatud teabe suhtes on seadusega ette nähtud juurdepääsupiirangu alus või andmesubjekti õiguste piirang.

PPA täitmisregistri kasutus seisnebki just nende päringute tegemises vastavalt krediidiasutuste seaduse § 88 lg 5 punktile 2, so alustatud kriminaalmenetluses, sealhulgas välislepingus sätestatud korras välisriigist saabunud õigusabi taotluse alusel või Euroopa Liidu õiguses sätestatud kohustuse täitmiseks rahvusvahelise konventsiooni või muu välislepingu või politsei või muu sellesarnase pädeva asutuse koostöölepingu täitmiseks. PPA-l on neid päringuid nõudvate ülesannete täitmiseks õigus ja reeglina ka vajadus piirata andmesubjekti õigusi (KRMS § 15²; PPVS § 7⁴⁸). Seega tähendavad PPA osas need kaks lõiget koostoimes kohustust liidestada oma infosüsteemi andmejälgija pangasaladusega seotud päringute info kättesaadavaks tegemiseks, samas jätta see info kättesaadavaks tegemata, kuivõrd seadusega on ette nähtud juurdepääsupiirang või andmesubjekti õiguste piirang. Eeldatavalt ei ole muudatuste soovitud eesmärk niisuguse ebaloogilise ja ebaproportsionaalse kohustuse panemine asutustele. Tegelikult soovitud eesmärgi saavutamiseks tuleb sätteid ja ka seletuskirja vastavalt täpsemaks sõnastada.

Ühtlasi juhime tähelepanu, et eelnõu paneb asutustele kohustuse võtta andmeälgiija kasutusele ilma, et andmeälgiija rakendamise põhimõtted ja nõuded oleksid üleriigiliselt kokku lepitud ja vajalikul tasemel õigusaktides kehtestatud. Eelnõuga kavandatud lahendus ei ühti ka RIA andmeälgiija senise loogika ega avaliku sektori asutustele (muuhulgas erinevates töörühmades) antud suunistega. Seni ei ole andmeälgiija rakendamine olnud asutustele kohustuslik. Valides esimeseks sammuks sel teel täitmisregistri ja pangasaladuse päringud, mis oma eripära tõttu asetab IT-arenduste kohustuse ja koormuse mitte ühele nimetatud registri vastutavale töötlejale, vaid mitmetele erinevatele asutustele, on eelnevalt ühtlustatud täpsed nõuded/juhised hädavajalikud. Samuti tuleb arvestada, et vastavate arenduste tegemine nõuab asutustelt erinevaid ressursse – inimesed, aeg ja raha – millega asutused ei ole oma eelarves ning töö- ja arendusplaanides arvestanud. Eelnõuga kavandatud jõustumise ajaks vajalikud arendused valmis saada ei ole meie hinnangul realistlik. Täpsemat analüüsi vajalike arenduste mahu ja kulu osas ei ole niivõrd lühikese tähtaja jooksul võimalik teha ja kirjeldada. Küll aga märgime, et need sõltuvad kindlasti sellest, millisel kujul eelnõuga planeeritud kohustus kehtestatakse ja millised saavad olema ühtlustatud nõuded eesmärgi elluviimiseks (nt andmeälgiija rakendamine viivitusega lähtuvalt andmesubjektide õiguste piirangutest).

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Liis Valk

arendusosakond, identiteedi ja staatuste büroo

juht

peadirektori asetäitja arenduse alal ülesannetes

Tiina Vellet, 6123208, tiina.vellet@politsei.ee